

Om
de Danska folkhögskolorna
jemförda med
de Svenska högre folkskolorna
samt
resultatet af jämförelsen;
af
Dr C. Bergman.

Kristianstad,
Karl J. M. Möllerswärd. 1868.

Bihang till Kristianstadsbladet.

Om

de Danska folkhögskolorna

jämförda med

de Svenska högre folkskolorna

samt

resultatet af jämförelsen;

af

Dr C. Bergman.

Kristianstad,
Karl J. M. Möllerward. 1868.

**Distribueras genom Littorinska
bokhandeln.**

Riksstads Läns Landsting för sittlibet år — i Septem-
ber 1867 — har, såsom bekant är, i följd af Landstingsman-
nen Sven Nilssons i Öfveröd motion — afseende inrättan-
de af högre folkskolor i Länet efter en annan och bättre plan
än den närvarande — utsett en komité för att, "efter inhem-
tande af Länskommunernas mening, till nästa landsting fram-
"lemna ett detaljeradt förslag i ämnet, deri upptagande de
"nya skolornas antal och läge, samt förslag till regle-
"mente". — Nämnde komité utfärdade, på grund häraf, en
skrifvelse till kommunerna, daterad den 13 November 1867
och hwari med några få ord äfwen påpekades dylika s. k. folk-
högskolor i Danmark, som wunnit förtroende och om hvilka
man ämnade inhemta fullständigare underrättelse. I denna
skrifvelse anhölls om kommunernas svar inom nästa April
månads utgång. — Kort efter det Landstinget widagit
denna anordning och nämnde skrifvelse blifwit af kommit-
tén uppfatt, förnummo wi med glädje, att Ålstonbladets Re-
daktion började väcka fråga om de Danska folkhögskolorna så-
som någonting värdt allmän uppmärksamhet, samt att des
hufvudredaktör, Dr Sohlman, på egen bekostnad, utskänt en
för ändamålet fullt kvalificerad person, — nämligen, såsom wi,
sedermera singo höra, den utmärkte öfversättaren af Laboulayes
skrifter, Dr Ahlund — till Danmark, för att såsom ögonvitne
inhemta närmare kännedom om dessa skolor. Dr Sohlman
har vidare föredragit denna fråga inom den Nordiska Ratio-
nalföreningen i Stockholm den 5 och 11 December, då äfwen
en komité för detta ärende utsågs, som skulle underhålla upp-
märksamheten på saken och befordra inrättandet af dylika sko-
lor här i Sverige. Dr Sohlman har vidare låtit trycka för-
handlingarne derom i en särskild skrift "om bondehögskolor",

som åtföljt *Ålstonbladet* och hvilken skrift således äfwen torde wara känd för de flesta af våra läsare. Slutligen har äfwen en skolplan blifwit uppsatt, och subskription för en dylik skola öppnad; medlen insändas till Ordföranden för den Nordiska National-föreningen, Friherre A. G. Raab. — Omföder hafwa äfwen wi haft tillfälle göra en resa till Danmark, — i sällskap med hemmanssegaren Sven Johansson i Winslöf, — för att sålunda **med fyra ögon** betrakta de Danska folkhögskolorna: se här resultatet deraf, i en enkel framställning.

A. Om de Danska folkhögskolorna.

I Danmark finnas för närvarande omkring 60 sådana skolor och nya inrättas alltjemt. I Norrige har man redan inrättat 2:ne, och flera äro på förslag att der inrättas. — I Sverige finnes ännu ingen enda sådan.

Men hvad menas då egentligen med de Danska folkhögskolorna? Swari består deras förträfflighet? Äro de något annat, än våra s. k. högre folkskolor här i Sverige?

Wi swara härpå: de äro någonting helt annat och, i allmänhet taladt, något helt annat än alla våra skolor, både högre och lägre, och något helt annat än hela det gamla skolwäsendet, både här i Sverige och annorstädes — man wore frestad att säga: såwäl hvad **ändamål** som **metod** beträffar. De Danska folkhögskolorna hafwa ännu i sanning klarare och bestämde än alla andra skolor, så widt wi weta, **fattat** sitt ändamål och bättre förstått att **wälja medlen** för ändamålet minnande. De äro och derföre helt annorlunda inrättade och gå tillwäga på ett helt annat sätt än alla andra skolor; de synas och redan snabbare och säkrare winna sitt föresatta mål och hafwa derföre också allaredan wunnit det Danska folkets stora förtroende.

De hafwa äfwenledes först upprunnit i Danmark; det är nämligen, så widt wi weta, den gamle, ännu lefwande presten och skolwännen Grundtwig, som, bland annat, i dessa skolor och i den idé, som ligger till grund derför, gifwit ett aftryck af sin skarpa blick, sitt frihetsfinne och sitt snille, liksom af sin fromhet och sin gudsfruktan. Och huru har icke

Grundtwig gagnat sitt fädernesland genom dessa skolor! hwilket bör och kan erkännas, äfwen om man icke kan följa honom i alla hans teologiska meningar.

Men förwånad torde någon fråga: hvad är det då, som man har att anmärka mot våra swenska skolor och mot vårt gamla skolwäsen i allmänhet? Och särskildt, hvad har man att anmärka mot våra Swenska s. k. högre folkskolor? — Nå wäl! Xåtom of — om än något i förwäg — redan här dröja ett ögonblick wid beswarandet af denna fråga, innan wi gå vidare, och med detsamma kasta en blick öfwer **hela vårt Swenska Skolwäsen**, d. w. s. såwäl elementar- som folk- och tillämpnings-skolor; — detta dröjsmål skall göra hela saken så mycket klarare. — Det anmärkes mot vårt gamla skolwäsen och utan twifwel med rätta **först och främst**, att man icke nog klart uppfattat och nog redigt för sig framställt **den idé**, som bör ligga till grund för hwarje god skola; för **det andra**, att man på grund häraf begagnat och fortfarande begagnar en **förwänd metod**. — Wi wilja icke neka, att sann gudsfruktan äfwen som fosterlandskärlek anses utgöra våra skolors högsta mål; men männe icke begge de nämnda delarne af detta mål, både Gudsfruktan och fosterlandskärleken, fördunklas ej mindre för lärare än för lärjungar, ja, stundom helt och hållet afsidfattas, genom det åtminstone för våra ögon, temligen stora pedanteriet och bristen på stora wyer, som för närvarande eger rum i vårt skolwäsen? Och metoden sen! Ja, det är just här, som pedanteriet för våra ögon uppenbarar sig. Metoden består nämligen såsom wi nogsamit weta och såsom wi, litet hwar, tillräckligen i vår egen barndom fått erfara — i oupphörlig lärläsning, "pluggläsning", utanläsning, omföder prof-läsning (d. w. s. examina), hwilket allt, esomoftast, slutas med — förläsning! Huru ofta hafwa wi icke i vårt land anledning att klaga icke blott öfwer förläsna magistrar, utan äfwen öfwer förläsna lärjungar. Det synes of wara fara wärdt, att detta förhållande, som isynnerhet inrotat sig wid våra latinska skolor (elementar-skolorna), äfwen alltmera in-tränger i folkskolan. — Men här om något mera i det följande. — Hvad metoden vidare angår, kunna wi icke, då wi se

på verkningarne af densamma, undgå anmärka, att oaktadt den mest tiden i våra elementarskolor användes för språkundervisning, befinnes dock till slut, i följd af den förwända, rent af onaturliga undervisningsmetoden med idel serika och grammatikor, att lärjungarne sällan kunna ett enda språk riktigt; de frestas därför, när de utkomma i lifvet, att, såsom nyligen våra Upsala-studenter i Paris, förbanna de i skolan förspilda timmarna. — Och forskar man vidare, och med densamma något djupare, efter **andan** i våra gamla skolor, huru ofta finner man icke der — visserligen en hel hop kristendomsläror, men ty wär utan kristligt lif och värma; man finner der mycken kristen troslära, men kanske utan kristen tro; mycken kristen lagkunskap, men kanske utan kristlig sedlighet. Forskar man ännu närmare, huru ofta finner man icke då t. ex. fäderneslandets historia, inhemtad är från år, utan wäckt fosterlandskärlek; allmän historia, utan wafnad menniskokärlek. Följer man ynglingen ända till hans utgång ur skolan, träffar man slutligen icke sällan förslödade sinnen — ögon, öron och alla lemmar — sjuklighet, bleknade kinder, i stället för hellsa, hursigt wäsen och wärande mannafrukt — allt detta bedröfliga följder deraf, att själfwa synpunkten, skolans rätta mål, redan från början och alltigenom varit fördunkladt för både lärare och lärjungar. — Sacksammast erkänna wi, att mycket af allt detta onda på många ställen förekommit — åtminstone till en wiss grad, i trots af metoden, — genom utmärkta lärare.

Annat finner man nu i de Danska folkhögskolorna: de hafwa, såsom wi sade, i jemförelse med de Swenska skolorna och särskildt med de högre folkskolorna i vårt land, klarare uppfattat sitt mål; och metoden har under den tid af mer än 20 år, hwarunder de fortgått i Danmark, städse bewisat sig ändamålsenlig.

Då frågas alltså: hwad är de bepröfade Danska folkhögskolornas **hufvudändamål**, hwilken är deras **metod** och hwilka äro de lyckliga **följderna** deraf, såwidt dessa redan hunnit wisa sig?

För att beswara dessa frågor, wilja wi beskrifwa en af de skolor, som, enligt hwad man för och uppgifwit, äga det högsta förtroendet, kanske just emedan den walt me-

delwägen mellan de kämpande ytterligheterna af det gamla och det nya — nemligen **Hindholms** skola på Seland, (2 mil från staden Røstved, nära poststationen Fuglebjerg). Denna skola är börjad för 15 år sedan af den gamle skol- och folkvännen Hr **Stephansen**, nu 75 år gammal, som sjelf i 10 år, eller ända till år 1864, undervisade i sina skolor (ty han har inrättat mer än en skola; hwarom mera i det följande). Skolans nuwarande föreståndare är den för saken warnt intresserade Öbjuant **Nielsen**, som allaredan i nio år här arbetat såsom lärare.

Hwad först angår de Danska folkhögskolornas **ändamål**, så swarar Hindholms skolprogram klart och tydligt med följande ord: "skolans ändamål är att wäcka kärlek till fäderneslandet, lif och ädel lust för werksamhet hos ynglingen, wägleda honom till arbetsamhet, ordning och anständighet samt till upplysning, isynnerhet om allt, som angår landtmannens werksamhet såsom Danst medborgare, såsom medlem af en kommun, såsom hufvader, son eller tjenare och såsom förståndig jordbrukare. Då detta mål icke i sanning kan uppnås, utan genom tro och gudsfrukt, winnlägga wi oss, att Guds ords ljus må beffina **alla** läroämnen och uppvärma de ungas hjertan, så ofta tillfälle gifwes — hwar emot inga **särskilda** religionstimmar äro bestämda."

Enligt samma program äro undervisningsämnena följande:

1. **Moderismålet** (d. w. s. des språklära, rättsskrifning och beaktning med våra förnämsta författare) till lefwande bruk af ordet, både muntligen och skriftligen, på sådant sätt, att lärjungen warder medweten om den ande, som bor och lefwer deri och som genom des goda författare blifwer en källa till glädje och upplysning i hwarje menniskas framtid.

2. **Fäderneslandets historia** och **geografi** föredragas och läres, så widt sådant behöfwes, för att medverka till ynglingens utbildning, wäcka hans kärlek för vårt folk, upplysa honom om vår lagstiftning, våra kommunalrättningar och vår hela folkliga utveckling.

Af **Kyrkohistorien** och **werldshistorien** meddelas icke blott det nödmändigaste för en allmän öfwerblick, utan wisa

stycken behandlas derjemte fullständigare, såsom anvisning till historisk läsning på egen hand.

3. **Kunskap om naturen och landtlifvet** (kemi, fysik och — isynnerhet om sommaren — botanik) meddelas och inöfvas, dels efter goda och nya läroböcker i kemi, naturlära, naturhistoria, återbruk, ladugårdsförfärelse och hushållning, dels genom fria föredrag med tillhjälp af upplysande apparater och samlingar af naturföremål till föreläsning. Undervisningen i kemi och fysik beledsagas ständigt af experimenter. Desutom gifves under April månad undervisning i landtmäteri och nivellering; äfven i landthushållningsbokhålleri och teckning af jordbruksredskap lemnas nödig undervisning.

4. **Grunderna af statshushållningen.**

5. **Frihands-teckning** samt **sång och kroppsöfningar**, såsom uppmuntringsmedel och förfriskning emellan timmarna.

6. Dastadt vi förutsätta, att alla de, som bewista vår skola, hafwa i de manliga folkskolorna fått en god och tillräcklig undervisning i **bok- och skriftläsning, wälfriskning** och **praktisk räkning**, så försumma vi dock icke att gifwa lärjungarna nödwändig öfning här, der den saknas". (Under de sista åren har på Hindholm desutom undervisning meddelats i **engelskan**, alldestund det för flere af lärjungarne blifwit migtigt att lära känna detta språk.)

Desse äro skolans läroämnen. — „Ingen lärjunge emottages på kortare tid än **ett halft år**, och skolan sträfvar att göra **hwarje vintertermin** till en afflutad lärokurs, på det att de lärjungar, som icke hafwa tillfälle att besöka skolan mer än en winter, likwäl må kunna hafwa nytta af sin skolgång, och att de, som besöka skolan twenne wintrar, icke må behöfwa frukta att åter genomgå hwad de förut lärt. Åre wintrar anse wi för en fullständig kurs, isynnerhet när lärjungen har någon ålder och mogenhet samt nödwändiga förkunskaper. — Sommar skolan är i allmänhet mindre besökt, mest af unga elever. Detta halfår användes då, dels till undervisning i sådant, som under yngre år blifwit försummadt, dels till repetition af det, som under vinterhalfåret blifwit inhemtadt; dels egnar det sig särdeles för större framsteg i något wigt ämne, hwari lärjungen önskar att förkofra sig och som icke

kan upptagas bland skolans allmänna läroämnen. Daglig undervisning lemnas under 7 timmar, wanligtvis från kl. 7 om morgonen till kl. 5 om aftonen, med mellantid för måltider och annan wedergwälfelse. Winteraftnarne användas till arbete på egen hand eller också till uppläsning af en eller annan god författare. — Stundom göras utflygter i omgifwanne trakter, t. ex. för att lära känna något utmärkt jordbruk, någon berömd ladugård, bese samlingarne wid Sorö o. s. w."

För att winna det stora och höga mål, som man ställt framför sig: lefwande gudsfruktan och warm fosterlands-kärlhet, hafwa följande regler för folkskolskolan blifwit antagna, de der tillika i hufwudsaken framställa des metoder:

1. Ingen utanläsning får ega rum.

2. Icke någon lärläsning, (d. w. s. förhörande af någon lära), får ega rum, icke ens i historien; ännu mindre få några s. t. repetitionsförhör anställas.

3. Således få icke heller några examina här komma i fråga, icke ens wid terminernas slut.

4. All undervisning lemnas af läraren **muntligen** genom extemporerade föredrag.

5. Detta fordrar, att läraren, för sin del, med all omsorg wäl bereder sig till hwarje föreläsning och dertill begagnar de yppersta källor eller böcker, nämligen hwarje lärare i sitt särskilda läroämne; icke heller hindrar detta flitiga lärjungar att under deras fristunder såwäl i skolan, som i deras egna rum (liksom sedermera för hela lifwet) begagna de böcker, som af lärarne anwisas.

6. Intet föredrag af läraren warar längre än en timma i sänder; derefter går han ned från sin lärostol, för att wänligt och ledigt samtala en half timmas tid med lärjungarne om det nyh föredragna. Desse ega då att fråga läraren om sådant i hans föredrag, som de tilläfwentyras icke fullt kunnat fatta. — Det är den urgamla Sokratiske metoden: det är Sokrates midt ibland sina lärjungar!

7. Sängen har ett högt rum i desse skolor: Sång omwexlar stäbse med föredragen (t. ex. ur sångböcker, utgifna af Bojsen, Göster, Speyer). Har läraren t. ex. föredragit nå-

got ännu ur Nordens historia, sjunges derefter fosterländska sånger. Eller han har kanske föredragit något stycke ur naturläran, t. ex. om stjernorna på himmelen, om blommorna på marken eller om fåglarna i skogen; då klingar t. ex. „Stjernsången“ af Tegnéer eller blommans pris af Ohlenschläger eller „Källan“ af Bellman o. s. v. Vid morgon- och aftonbönen sjungas psalmer eller andra andeliga sånger t. ex. af Ringo, Grundtvig, m. fl.

8. Winterterminen börjar hvarje år den första November och slutar den sista April; sommarterminen börjar den 8 Maj, och slutar den 15 Oktober; men lärjungarne både komma fritt och afgå fritt, när dem behagar, under terminens lopp; man fordrar blott, att sådant vederbörligen i förväg anmäles.

9. Det är således endast ambitionen eller, vi säga hellre, lärjungarnes egen omtanke för sin framtid, lärjungarnes egen wettgrighet, som i folkhögskolan beweker dem till arbete och waraktiga kunskaper. Men **ändan, som genomgår skolan**, kommer genom Guds lefwande ord, framburet genom lefwande lärares kraftiga föredrag.

10. Lärarne måste således själfwa hafwa stora gåfwor och hög bildning, såwida metoden skall lyckas. „Vi slöta högt,“ skrifwer den förträfflige föreståndaren i ett bref till oss, „och träffa icke desto mindre ständigt under målet; men vi glädja oss likwäl, när bröder wilja komma och se till oss och måhända upptaga tanken och utföra den bättre.“

11. Lärjungarne, för att kunna emottaga **en sådan bildning** och åtnjuta **en sådan frihet**, som i själfwa werket är i Danmarks folkhögskolor större än den frihet, som de fria studenterna (liberi studiosi) wid akademien ega, måste icke wara alltför unga; det är derföre stadgadt, att de icke gerna få wara under 18 år, men wäl ända till 25 å 30 år gamla. — Skolan bär icke förgäfwes sitt namn: „Folkhögskola“.

12. För att med så stor frihet kunna förena en hög grad af fromhet, ordning och goda seder, har man gifwit åt religionen, vi säga rent ut: **åt Kristendomen**, ett högt värde, om än man icke åt densamma bestämt några wissa lärotimmar: hvarje dag börjar nämligen skolan, såsom wi

redan nämnt, med någon andelig sång och derefter med allwarlig bibelläsning och warm bön af läraren; och hvarje afton slutar arbetet på samma sätt. När ett historiskt ämne förebrages, sker sådant alltid på ett religiöst sätt, t. ex. under ständigt uppvisande af Guds försyn, uppenbarad i werldshändelserna, och ingripandet deri just genom de ewiga naturlagarne, hwilka äro liksom yttersta fingerspetsarne af Guds Allmaktshänder; samt sålunda under påpekande, huru ett folk sjunker och går under i samma mån, som det glömmmer Gud och Hans försyn, och i stället tillwäner i sedeförderf och gudlöshet; och twärtom, huru hvarje folk växer i lycka, frihet och wälfstånd i samma mån, som det tillwäner i sann gudsfruktan och kristlig tro och kärlek. Underwisas i naturvetenskaper och om de lagar, som råda i den **lägre** naturen, så läras ynglingarne att se Gud i naturen, se Guds finger äfwen i naturlagarne och Gud själf, stående ofwanom dem alla. Underwisas t. ex. om de kemiska proportionerna eller om botanikens talförhållanden, så manas ynglingarne att beundra och tillbedja Gonom, som enligt Bibelns ord skapat hela werlden **”efter tal och efter mått”** o. s. v.

13. Såsom ytterligare medel att åstadkomma tuft och ordning inom skolan, wälja ynglingarne wid början af hvarje termin bland sig själfwa en **nämnd**, som sammanträder hvarje lördag, för att ransaka och dömma öfwer alla dit hörande frågor; endast i nödfall wädjas till föreståndaren. Straffet består i böder, som wanligen skänkas till skolan. — Resultaterna häraf hafwa ständigt wifst sig goda. — Det war en herrlig, en gripande syn att se denna stora af ynglingar med största uppmärksamhet lyfna till föredragen, med strålände ögon instämma i sångerna, med stillhet och anständighet intaga de gemensamma måltiderna o. s. v.

Betrakta wi närmare själfwa undervisningsfättet i de olika läroämnena, så finna wi t. ex. hwad den **religiösa undervisningen** angår, att ingen annan lärobok synes eller begagnas i skolan än Bibeln, warmt tillämpad på de ungas hjertan. Kristendomen studeras nämligen icke såsom någon särskild wetenskap, ehuru läraren är wäl hemmastadd i war Lutheriska kyrkas tro och med full säkerhet kan tala i dit hö-

rande frågor. Erfarenheten har lärt, att likasom präster kunna predika kyrkor tomma genom torr dogmatik, så kunna och skollärare drifva ut snart sagdt all religiös värma och allt kristligt sinne ur barnahjertat genom idel läror i läroboken. Vår läsning och utanläsning synas för Grundtvig och hans vänner stå i omvänt förhållande till levande kristendom. Der emot målas Jesu och Hans Apostlars ord och lefverne lifligt för lärjungarnes ögon och framhållas genom varma och lifliga tillämpningar på hjertat till deras förebild och efterföljelse. Spridda bibelställen uppläsa utörligt, äfven ur Gamla Testamentet, nämligen sådana, som åstundligast måla det **sanna lifvets** kamp och utveckling under olika tider och seder, eller annars framställa gripande och till hjertat gående handlingar och förhållanden. **Fäderneslandets historia** eller hellre: Nordens, hela Scandinaviens historia och geografi föredrages och läses, blott så vidt sådant behöfves, i ändamål att utveckla fosterlands-sinne, väcka ynglingens kärlek för vår Nordiska folkstam, upplysa honom om vårt lagväsen, våra kommunalrättingar och vår hela nationala utveckling; — allt med Nordens geografiska faktorer för ögonen. Namn och årtal utgåra här ingen hufvudsak. Det föredrag, vi afhöorde, handlade om Konung Kristian IV, jemförd först med sina företrädare och derefter med Svenska samtida Konungen Gustaf II Adolf (hvarvid företädet öppet tillerkändes den sednare). — Det yppersta af Nordiskt litteratur uppläses af läraren och deklameras stundom, till och med af ynglingarna själfva, under lärarens ledning (t. ex. valda stycken af Ingemann, af Björnsen, af Hedberg, af Runeberg); valda stycken ur de gamla Nordiska sagorna föredragas äfven någon gång (ur Snorre Sturlesson, Söro Runemester m. fl.); allt omväxlande ssonstoftast med Nordiska frihetssånger. En poetisk anda, ett sångarlif går genom hela skolan, tändt från början af Hr Stephanzen — ja både lärare och lärjungar hafva själfve icke sällan gifvit utmärckta prof af egen diktaregåfva. — Ett nytt förtäffligt månadshlad — med namnet "**Hindholm**" — utgifves af skolans n. v. föreståndare och läses i den fringliggande trakten. Dessutom innehåller **Danck Landbotidende** icke sällan uppsatser från samma hand, t. ex. "om frihed", "Lo Engelskmænd"

"om en slet Bane" o. s. v. — På samma sätt föredrages af **Kyrkohistoria** och af **werldshistoria**, med ditförande faktor, ej allenast det nödvändigaste för en allmän öfverblick, utan äfven fullständigare och utförligare visäa afdelningar eller stycken, som antingen gifva upplag till allvarliga refleksioner öfver lifvets gradvis utveckling i verden midtgenom alla hinder och nederlag, eller och lemna undervisning om allt bättre och bättre styrelseformer (t. ex. efter Laboulaye om Nord-Amerikas statsförfattning) — allt med hänvisning till de yppersta läroböcker, att för framtiden af lärjungarne begagnas. — Valda stycken, öfversatta ur de yppersta skalder och författare uppläsa eller deklameras (t. ex. ur Homerus, Virgilius, Cicero, Tacitus, Macaulay, Elihu Burrit, Shakespeare, Laboulaye m. fl.) — Icke sällan hållas föredrag, berörande **statshushållningen**, t. ex. om kapitalet, om bränninet, om tiggeri, om sann och falsk **frihet** o. s. v. ("Om **lyg**, verklig eller med oskäl så kallad," afhöorde vi själfva ett klart och upplysande föredrag). — Hvad föredragen i **naturlära** angår, meddelas lärjungarne en rikedom af såväl fysikaliska som kemiska experimenter, alltid med hänseende till användningen i det praktiska lifvet. Och huru väl är icke detta: De nya uppfinningarna och uppstäckerna, som göras af vetenskapsmän i våra dagar, komma nämligen snart att ingripa djupt i det husliga lifvets ekonomi och förändra gamla manor i vår hushållning. Ynglingarne göras därför här, redan i förväg, förtrogne med hvad i detta hänseende komma skall. För sådant ändamål har man och redan en icke obetydlig samling af fysikaliska och kemiska apparater, planschwerk, herbarier, uppstoprade eller i sprit förvarade djur, skeletter för komparativ anatomi o. s. v. — Äfven en antiquarisk samling (från sten- och brons-åldern) är påbörjad. — Till de danska bokförläggarna har utgått en skrifselse, som sätter deras uppmärksamhet på den fördel bokhandeln kan hemta af dessa skolor, särdeles om ett exemplar af utgifna skrifter meddelas åt skolan, att förenivas för eleverna.

Alla föredrag hållas på bestämda timmar. Vi bifoga här en afskrift af den läseordning eller s. t. **Timmeplan**, som för närvarande är antagen vid Hindholms skola: